

SVERIGES
BRYGGERIER

FÖRPACKNINGARS PÅVERKAN PÅ KLIMATET

2024

SNABBA FAKTA

LIVSCYKELANALYS

Den goda drycken är bryggeriernas tradition och stolthet, samtidigt som själva förpackningen utgör en stor del av klimatavtrycket.

Att arbeta med återvinning och tänka miljösmart är ingenting nytt för bryggerinäringen. Redan på 1800-talet ordnade vi ett retursystem för att kunna återanvända våra glasflaskor om och om igen. När aluminiumburken kom hit från USA var vi med och skapade världens första, landsomfattande pantsystem för burkar. Där ingick så småningom även PET-flaskorna. Glasflaskor för engångsbruk lämnas in till återvinningen och blir till nya flaskor. Vi som bor i Sverige är duktiga på att panta och återvinna våra förpackningar – för de allra flesta är det en del av vardagen.

MYCKET PÅ GÅNG INOM EU

Nuförtiden är det stort fokus på klimat och miljö, oavsett vilken bransch du arbetar i. Det är positivt och helt nödvändigt för vår framtid här på jorden. För oss inom bryggerinäringen har det kommit en hel del nya regler och lagar. Till exempel EU-direktiv som förbjuder många produkter av engångsplast och ger producenterna ett större ansvar. Från 2024 måste även plastkorkarna sitta fast på våra förpackningar och följa med till återvinning. Samtidigt arbetar man inom EU för att samordna lagstiftningen kring förpackningar och tydligt styra förpackningssektorn mot klimatneutralitet.

Hela bryggerinäringen jobbar sedan länge medvetet med både återvinning och nya förpackningstyper. Men vi måste ständigt vara lyhörda och redo att testa nya lösningar – för att bli ännu bättre och nå allt tuffare miljömål.

RESULTATET AV BRYGGERIERNAS ARBETE

Sveriges Bryggerier har regelbundet låtit genomföra livscykelanalyser på de förpackningstyper som används av våra medlemmar. Det är viktigt att följa upp att branschens ansträngningar för minskat miljöavtryck ger resultat.

HUR HAR VI MÄTT?

Siffrorna är ett snitt för varje förpackningstyp. Mätningen omfattar utvinning av råmaterial, tillverkning av förpackning, hantering och transport genom värdekedjan till konsument samt materialåtervinning av förpackningen. Ingen dryckstillverkning ingår i miljöavtrycket. 2018 års siffror har justerats för att vara jämförbara.

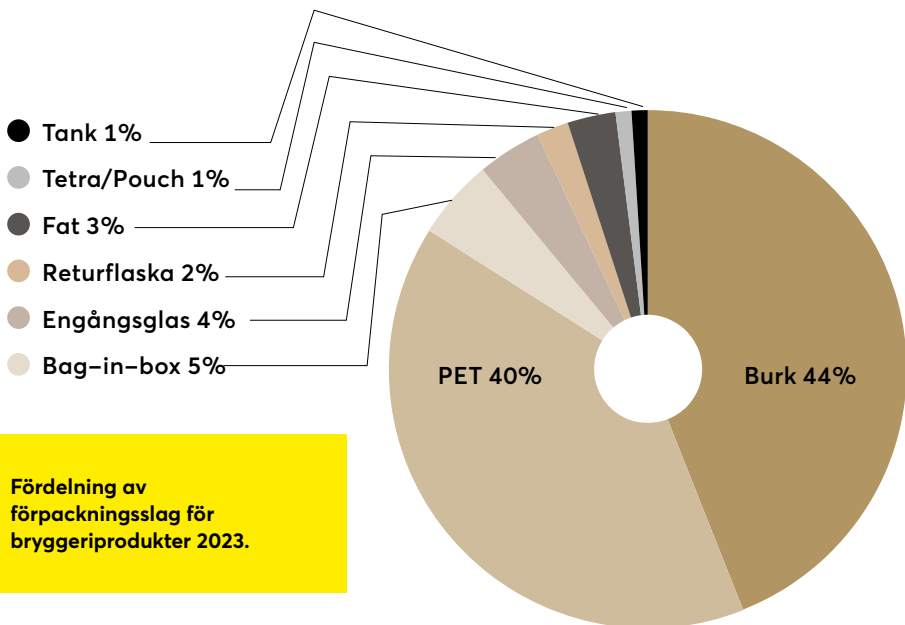
Foto: Returpack, Fotograf Crelle

Denna broschyr baseras på en analys från 2023, med 2022 års siffror, och visar klimatpåverkan per förpackning motsvarande en liter. Den ska inte ses som en guide till vilken förpackningstyp som är bäst, utan enbart som en redogörelse för respektive förpacknings klimatpåverkan. Valet av förpackning är komplext, vi behöver ta hänsyn till många olika delar för att hitta det bästa alternativet. Förra studien genomfördes med 2018 års siffror.

FÖRPACKNINGARNAS FÖRDELNING OCH EGENSKAPER

Det finns många olika dryckesförpackningar på marknaden. Alla har till uppgift att skydda drycken på bästa sätt under sin resa – från bryggeriet och hela vägen fram till att släcka törsten hos konsumenten. Samtidigt ska förpackningen på bästa sätt ta hänsyn till vårt klimat.

Vilken förpackning är då bäst? Det beror på flera aspekter. Till exempel hur drycken ska konsumeras, vilken mängd som behövs och om det ska gå att återförsluta förpackningen. Sedan gäller det att tänka på vilket behov av hållbarhet som finns. Hur ser det ut med ljuskänslighet och behov av syrgasbarriär? Och inte minst – hur ska drycken distribueras?

INSAMLINGS- GRAD

- **86 procent** av alla **engångsglas** lämnas till återvinning
- **90 procent** av alla **aluminiumburkar** och **86 procent** av alla **PET-flaskor** pantas och återvinns.

KONSUMENTFÖRPACKNINGAR

PET-flaskan är idealisk för folk i rörelse. Det är en flexibel förpackning eftersom den är lätt och återförslutningsbar. Alla dryckesflaskor av PET på den svenska marknaden ska ingå i vårt pantsystem och kunna återvinnas. Under 2023 pantades strax över 86 procent av PET-flaskorna.

Majoriteten av flaskorna är av genomskinlig/klar plast och kan återvinnas till en ny flaska då de pantas. De färgade flaskorna blir till andra plastprodukter.

Utvecklingen runt PET-återvinning går snabbt och varierar beroende på flaskornas storlek: Andelen flaskor med minst 50 procent återvunnet material är 72 procent för 33 cl, 85 procent för 50 cl och 90 procent för 150 cl.

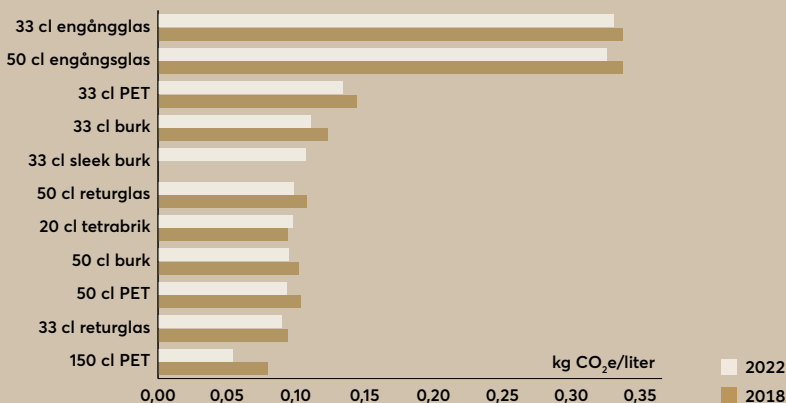
Från juli 2024 måste alla PET-flaskor som säljs inom EU ha fastsittande korkar, i enlighet med EU:s engångsplastdirektiv.

Även **aluminiumburken** är uppskattad av konsumenterna, eftersom den är enkel att bära med sig. Burken har ett starkt barriärskydd och skyddar drycken mot syre och ljusinsläpp, vilket förlänger hållbarheten. En smalare och högre burk – så kallad Sleek Can – är en nyhet som snabbt blivit populär på marknaden. Den är något mer materialeffektiv än den traditionella burken.

Att producera nytt aluminium kräver mycket energi, samtidigt som bara 5 procent av energin behövs till att återvinna materialet och skapa nya burkar. Därför är det viktigt att panta aluminiumburkar, vilket vi är duktiga på. 9 av 10 burkar lämnas in till pant. Materialet kan återanvändas om och om igen i oändlighet utan att tappa sina tekniska egenskaper. En aluminiumburk innehåller i snitt 60 procent återvunnen aluminium.

KLIMATAVTRYCK FÖR DE VANLIGASTE KONSUMENTFÖRPACKNINGARNA 2022 VS 2018

Även **glas** går att återvinna oändligt många gånger. Det är ett helt tätt material som bidrar till att ge drycken lång hållbarhet. Genom att samla in och återlämna flaskorna har vi skapat ett cirkulärt system där gamla glasflaskor blir till nya.

Engångsglasen lämnas till våra återvinningsstationer för att sedan tas om hand av glasbruken. När återvunnet glas smälts till nytt används 20 procent mindre energi än om man utgår från nya råvaror. Ungefär 86 procent av flaskorna återvinns.

Andelen återvunnet glas som finns i varje flaska varierar mellan 50–90 procent. Det är en högre andel återvunnet material i flaskor med färgat glas.

Sedan slutet av 1800-talet har de svenska bryggerierna ett system för att återanvända returglas. Tillsammans har man skapat standardflaskor som lämnas tillbaka i butiken när de är urdruckna. Kunden betalar en pantpeng då den köper dryck i returglasflaska, som återbetalas när flaskan pantas. Flaskorna skickas då åter till bryggeriet, tvättas och fylls på med ny dryck. Ofta används röda och blå plastbackar för att bära många flaskor åt gången. I genomsnitt fylls, dricks, pantas och diskas en 33 cl returflaska cirka 40 gånger och 50 cl-flaskan cirka 8 gånger innan de krossas och blir till nya flaskor. Skillnaden beror på att den lilla flaskan är vanligare inom restaurangnäringen som köper och returnerar hela backar. Den stora flaskan däremot är vanligare hos konsumenter som även kan köpa enskilda flaskor. Den hamnar ofta i glasåtervinningen istället för att pantas i en butik. Bryggerier och Systembolagsbutiker gör insatser för att påminna konsumenterna om att även den stora flaskan är en returflaska.

Tetra Brik

De små tetraförpackningarna är lätta och smidiga att ta med på utflykt. På grund av livsmedelshygieniska skäl består inte pappfibrerna i förpackningen av returpapp, men materialet är återvinningsbart och pappersbruken kan omvandla det till andra produkter. Förpackningen klarar inte att hålla kolsyra och används därför endast till fruktdryck och andra stilla drycker.

På grund av lagkrav är numera alla plastsugrör förbjudna och varje förpackning har istället ett sugrör av papp.

BÄSTA VALET FÖR MILJÖN

Det är svårt att säga vilken förpackning som är det miljömässigt bästa alternativet. Returglaset kan vara ett smart val i kortare returflöden och fungerar effektivt inom till exempel restaurangverksamheter. I andra flöden är engångsförpackningar ett bättre alternativ. Det gäller att ta hänsyn till alla transportflöden och vilken återvinning som finns tillgänglig.

FÖRPACKNINGARNAS KLIMATPÅVERKAN

Bryggerinäringen gör ständigt förbättringar för att våra förpackningar ska minska sin påverkan på klimatet. För att få tydliga jämförelser har Sveriges Bryggerier låtit forskningsinstitutet RISE beräkna miljöprestandan på olika förpackningar. Rapporten fokuserar på själva förpackningen, oavsett innehåll, och inkluderar därför inte dryckesproduktionen. Beräkningarna har gjorts per förpackning motsvarande en liter dryck och omfattar utvinning av råmaterial, tillverkning av förpackning, hantering och transport genom värdekedjan till konsument samt materialåtervinning av förpackningen.

NÅGRA FÖRÄNDRINGAR SOM HAR BIDRAGIT TILL EN LÄGRE KLIMATPÅVERKAN JÄMFÖRT MED 2018:

- Högre andel återvunnet material i många av förpackningarna.
- Mindre mängd material och/eller resursförbrukning i flera primärförpackningar.
- Lanseringen av Sleek Can som är mer materialeffektiv än den traditionella burken.
- Mindre mängd plast till sekundärförpackningar, och större andel fibermaterial.
- Aktörer i alla led ser till att använda energikällor med lägre klimatpåverkan samt större andel förnybara bränslen vid transporter.

Foto: Returpack, Niclas Albinsson

Den stora PET-flaskan på 150 cl ger minst klimatavtryck av konsumentförpackningarna. Det är också den förpackning som minskat sin klimatpåverkan mest sedan den förra studien – en minskning med 32 procent. För både PET-flaskor och aluminiumburkar gäller att ju större volym som förpackningen innehåller – desto bättre för miljön.

CIRKULÄRA SYSTEM ÄR BÄST FÖR KLIMATET

Att PET-flaskor och aluminiumburkar har låga utsläppstal beror främst på att de till stor del består av återvunnet material. Det är möjligt eftersom vi i Sverige har ett väl fungerande pantsystem och är duktiga på att panta. Materialet kommer tillbaka

igen och snurrar i ett cirkulärt system. Samtidigt jobbar producenterna aktivt med utveckling i alla led. Den allra största delen av förpackningens klimatpåverkan uppkommer vid råvaruutvinningen. Genom att återvinna minskar vi koldioxidavtrycket dramatiskt. Det samma gäller även för engångsglas.

Returpack tar hand om alla aluminiumburkar och PET-flaskor som pantas i Sverige. I dagsläget ligger återvinningen på nära 89 procent. Bryggerierna själva sköter returglasen, som diskas och används på nytt. Svensk Glasåtervinning, SGÅ, tar emot och återvinner 86 procent av allt engångsglas som sätts på den svenska marknaden. Målet är förstås att 100 procent av dryckesförpackningarna ska återvinnas och mycket arbete görs inom branschen för att detta ska bli verklighet.

Bryggerinäringen lägger stort fokus på en fungerande cirkulär återvinning. Förenklat innebär det att en burk blir en burk och en flaska blir en flaska. Det är det bästa för miljön.

Andelen återvunnen PET ökar stadigt. Enligt EU:s engångsplastdirektiv ska PET-flaskor innehålla minst 30 procent återvunnen råvara år 2030. I Sverige ligger vi redan högt över målet. 72–90 procent (beroende på flaskans storlek) av våra PET-flaskor innehåller minst 50 procent återvunnen plast. PET-flaskor tillverkades tidigare enbart av fossil råvara, idag ökar produktionen av biobaserad PET vilket ger nya möjligheter.

BAG-IN-BOX FORTFARANDE I TOPP

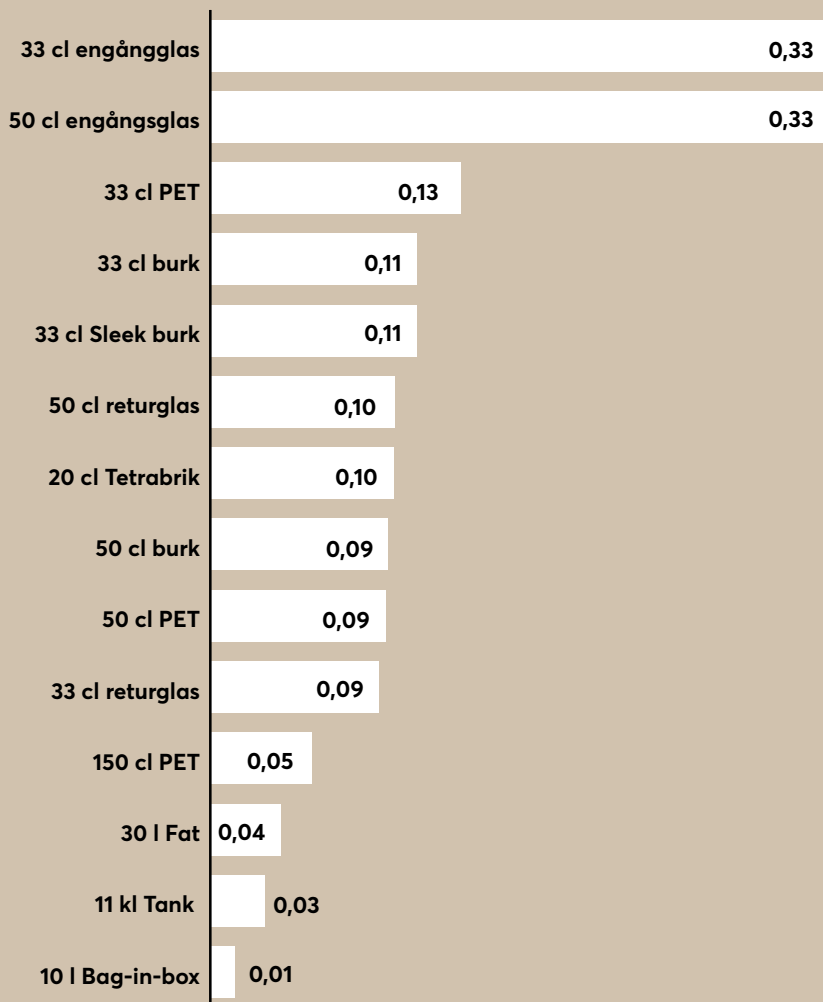
Alla förpackningstyper förutom två har lyckats minska sin klimatpåverkan. Det är Bag-in-box och Tetra Brik som ökat något sedan förra mätningen. Anledningen är främst att de fått miljövänligare material som gjort dem en aning tyngre. Bag-in-box är redan på en låg nivå och behåller sin plats som den mest klimatsmarta förpackningen. När det gäller Tetra Briks nya pappsugrör är det ännu för tidigt att säga hur stora miljövinster blir. Det är positivt att platsugröret är borta, eftersom det är viktigt att minska engångsplasten. Men samtidigt är de nya sugrören tyngre att transportera.

Högst klimatpåverkan ger flaskor av engångsglas, även om insamlingsgraden är hög. Det går åt mycket material per liter dryck i kombination med att det är en engångsförpackning. Men även här sker förbättringar. Flaskorna har minskat sin vikt, särskilt i kapsylen och sekundärförpackningen.

KLIMATPÅVERKAN

I KILO CO₂ PER LITER DRYCK 2022

SÄRSKILDA FÖRPACKNINGAR

Det finns fler förpackningstyper – utöver de flaskor och burkar där drycken ska kunna konsumeras direkt. Inom hotell och restaurang är det vanligt med bag-in-box, stålfat och tank. Även här har vi mätt klimatpåverkan. Här kan du läsa om tre förpackningsslag som passar bäst då större volymer av dryck ska distribueras. Diskning av dricksglas eller liknande ingår inte i analysen.

BAG-IN-BOX

Förpackningen är den mest resurseffektiva, eftersom den oftast innehåller läskkoncentrat. Transporten sker direkt från bryggeriet till restaurangen. Mätningen avser kartongen som innehåller 10 liter dryck men blir till en större volym på plats då koncentratet blandas med vatten. Sedan förra mätningen finns mer återvunnet material i kartongen, vilket gör den något tyngre. Koldioxidekvivalenten för dryck som distribueras med bag-in-box är 0,01 kilo per liter.

STÅLFAT

Stålfat är en vanlig förpackningslösning för öl och cider som serveras på tapp. Fatet rymmer 30 liter och kan återanvändas i princip hur länge som helst. Det cirkulerar mer än sex gånger på ett år och består av 83 procent återvunnet material. Koldioxidekvivalenten för dryck som distribueras med stålfat är 0,04 kilo per liter.

TANK

Restauranger och evenemangsanläggningar som säljer stora mängder öl erbjuder tank istället för leverans på fat. Tankarna rymmer mellan 8 000 och 14 000 liter och på restaurangerna fylls sedan ölen i stationära tankar. Den vanligaste storleken på restaurangtank är 1 000 liter. Koldioxidekvivalenten för dryck som distribueras med tank är 0,03 kilo per liter dryck.

SVERIGES BRYGGERIER

Sveriges Bryggerier är Sveriges äldsta branschorganisation och har representerat den svenska bryggerinäringen sedan 1885. Våra medlemmar producerar öl, cider, läsk, vatten och andra bryggeriprodukter. Tillsammans verkar vi för en innovativ och växande bransch som bidrar till arbetstillfällen, smakupplevelser och en sund dryckeskultur. Sveriges Bryggerier består av ett 30-tal medlemmar som tillsammans brygger och producerar cirka 90 procent av all öl, cider, vatten och läsk i landet.

www.sverigesbryggerier.se

1885

**SVERIGES
BRYGGERIER**

**Branschorganisation för
den svenska bryggerinäringen**